Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Acta et decreta

Hieronymus von Croaria

[Hagenau], 11. Apr. 1500

Sessio tricesimanona

urn:nbn:de:bsz:31-313501

Visual Library

prelatorum et abſentium qui conſueuerunt ad concilium euoca-
ri ſolum et regnorum dumtaxat et dominiorum ſuorum que ha-
bent in hyſpania.

Quo lecto decreto ſperans in deo vnus de ambaſiatoribus re-
gis Aragonū in medio ſurgens dictumqz decretum in nationi-
bus nō fore poſitū allegās: d̄ nullitate ipi⁹ decreti fuit ꝓteſtatus
et ex poſt nationū quattuor p̄ſidētes expſſe dixerunt ꝛ retulerunt
hmōi decretū ī nationib⁹ fore lectū: ꝛ ipis natiōib⁹ placuiſſet vt
legeret̄. Et tūc reuerēdiſſim⁹ pr̄ dn̄s Johēs eps̄ Hoſtieñ. hmōi
ſeſſionis p̄ſidēs noīe toti⁹ ſynodi ſuꝑ oīb⁹ p̄miſſis placet rn̄dit.

Seſſio triceſimanona.

Anno a natiuitate domi-
a ni. M.ccccxvij. indictiōe decima. die ꝟo ſabbati nona
mēſis octobris Cōſtātie ecclia maiori ī loco ſolito fu
it tēta ꝛ celebrata ſeſſio publica: in q̄ reuerēdiſſim⁹ pr̄ dn̄s archi-
eps̄ Vienen̄. miſſā de ſpūſācto celebrauit. reuerēdiſſim⁹ ꝟo pr̄ et
dn̄s: dn̄s Johēs eps̄ Hoſtieñ. ſancte romañ. ecclie cardinalis ꝛ
vicecācellari⁹ hmōi ſeſſioni p̄ſedit: lectiſqz letanijs ꝛ alijs deuotꝫ
orōnib⁹ legi ſolitꝫ cū euāgelio ſm̄ Lucā. Eſtote miſericordes ſic̄
ꝛ pr̄ vr̄ miſericors ē. reuerēdiſſim⁹ pr̄ dn̄s archieps̄ mediolaneñ.
ambonē aſcēdit. legit ꝛ publicauit decreta que ſequūt̄.

De concilijs generalibus et proui ſione erga futura ſciſmata.

Frequens generalium conciliorū celebratio agri
dominici cultura ē precipue que vepres
ſpinas et tribulos hereſum et errorum et ſciſmatum extirpat: ex-
ceſſus corrigit: deformata reformat et vineam domini ad fru-
gem vberrime fertilitatis adducit. Illoꝝ ꝟo neglectus premiſſa
diſſemināt atqz fouēt hec p̄teritorū temporum recordatio ꝛ p̄ſen-
tiū ꝯſideratio añ oculos nr̄os ponūt ea. ꝓpter hoc edicto ꝑpetuo
ſancim⁹ decernim⁹ ꝛ ordinam⁹ vt amodo concilia generalia cele-
brent̄ ita ꝙ primum a fine huius concilij in quīquēniū īmediate
ſequēs, ſcōm ꝟo a fine illi⁹ īmediate ſequētis ꝯcilij ī ſeptenniū ꝛ

deinceps de decennio in decenniũ ꝑpetuo celebrentur in locis q̃ ſummus põtifex ꝑ mẽſem ante finem cuiuſlibet cõcilij approbãte et cõſentiente cõcilio vel in eius defectum ipm conciliũ deputare ꝛ aſſignare teneat vt ſic ꝑ quandã continuationem ſemꝑ aut conciliũ vigeat aut ꝑ termini pendentiã expectet. quem terminũ liceat ſummo pontifici de fratrũ ſuoruz ſancte romane eccl'ie cardinalium cõſilio ob emergentes forte caſus abbreuiare ſed nullatenus ꝓrogetur. locum autẽ pro futuro celebrando cõcilio deputatum abſq; euidẽti neceſſitate nõ mutet. Sz ſi forte caſus aliq̃s occurreret quo neceſſarium videretur ipſum locum mutari. puta obſidionis guerrarum peſtis aut ſimilis: tunc liceat ſummo põtifici de p̄dictorum fratrum ſuorum aut duarum partium ipſorũ conſenſu atq; ſubſcriptione alium locum prius deputato loco vicinioꝛem ꝛ aptum ſub eadem tamẽ natione ſurrogare; niſi idẽ vl' ſimile impedimentũ per totam iſtam nationẽ vigeret tunc ad aliquem alium viciniorem locum alterius nationis aptum cõciliũ poterit conuocari: ad quem p̄relati ꝛ alij qui ad concilium ſolent cõuocari accedere teneant ac ſi a principio locus ille fuiſſet deputatus. quã tamẽ loci mutationẽ vel termini abbreuiationem per annũ ante p̄fixũ terminũ teneat ſumm⁹ pontifex legitime ꝛ ſolenniter publicare ꝛ intimare: vt ad ipm conciliũ celebrandũ predicti poſſint ſtatuto termino conuenire.

Prouiſio aduerſus ſciſma futurũ.

Si vero qd̄ abſit in futuꝝ ſciſma oriri contingeret ita q̄ duo vel plures pro ſummis pontificibus ſe gererent. a die qua ipi duo vel plures inſignia pontificat⁹ publice aſſumpſerint ſeu adminiſtrare ceperint. intelligatur ipo iure terminus cõcilij tunc forte vltra annum pendens ad annum ꝓximũ abbreuiat⁹. Ad qd̄ omnes prelati et ceteri qui ad concilium ire tenentur ſub penis iuris ꝛ alijs per cõcilium imponendis abſq; alia vocatione cõueniant: necnõ imperator ceteriq; reges ꝛ principes vel ꝑſonaliter vel ꝑ ſolẽnes nuncios tãq; ad cõmune incendium extinguenduz per viſcera miſericordie domini noſtri ieſu chriſti ex nũc exhortati concurrant: ꝛ quilibet ipſorum pro romano pontifice ſe gerentium infra menſem a die qua ſcientiam habere potuit aliuz vel alios aſſumpſiſſe papatus inſignia

vel in papatu adminiſtraſſe teneatur ſub interminatione maledictionis eterne ⁊ amiſſione iuris ſi qđ forte ſibi queſituʒ eſſet ī papatu quā ip̄o facto incurrat ⁊ vltra hoc ad quaſlibet dignitates actiue ⁊ paſſiue ſit inhabilis Cōcilium ip̄m ad terminū anni predictum in loco deputato prius indicere ⁊ publicare celebranduʒ ⁊ per ſuas litteras competitori vel cōpetitoribus ip̄m vel ip̄os ꝓuocando ad cauſam ⁊ ceteris p̄latis ac principibus q̄ntum in eo fuerit intimare. necnō termino p̄fixo ſub penis p̄dictis ad conciliĳ locum ꝑſonaliter ſe tranſferre nec inde diſcedere donec ꝑ concilium cauſa ſciſmatis plenarie ſit finita. hoc adiuncto ꝙ nullus ipſorū contendentiū de papatu in ip̄o concilio vt papa preſideat q̄nimo vt tanto liberius ⁊ citius vnico ⁊ indubitato paſtore gaudeat ſint ip̄i omnes de papatu contendentes poſtq̄ʒ ip̄m cōciliuʒ inceptum fuerit auctoritate huius ſynodi ip̄o iure ab adminiſtratione ſuſpenſi: nec eis aut eoꝝ alteri donec cauſa ip̄a per cōciliuʒ termīata fuerit quomodolibet a quoq̄ʒ ſub pena fautorie ſciſmatis obediatur. Q̄ ſi forte electionem romani pōtificis per metuʒ qui caderet in conſtantem virum ſeu impreſſionem de cetero fieri ꝯtingat ip̄m decernim⁹ nulli⁹ efficacie vel momēti nec poſſe ꝑ ſequentem conſenſum: etiam metu predicto ceſſante ratificari vel approbari: non tamē liceat cardinalibus ad electionem procedere niſi ille ſic electus forte renūciet vel decedat donec per generale concilium de electione illa fuerit iudicatum. Et ſi ꝓcedant nulla ſit electio ip̄o iure, ſintq̄ʒ ſc̄do eligentes ⁊ electus ſi ip̄e papatui ſe ingeſſerit omni dignitate ⁊ ſtatu etiam cardinalatus et pontificali ip̄o iure priuati ⁊ inhabiles de cetero ad eoſdem ac etiā ad papaleʒ nec etiam in aliquo eidem ſc̄do electo vt pape ſub pena fautorie ſciſmatis obediatur quoquo modo. et eo caſu cōcilium de electione pape prouideat illa vice. ſed liceat imo teneantur electores omnes: aut maior pars ipſorum q̄ʒ cito ſine perſonarum periculo poterunt etiam ſi periculum omnium bonorum īmineat tranſferre ſe ad locum tutum ⁊ metum predictuʒ allegare corā notariĳs publicis notabilibus perſonis ac multitudine populi ī loco inſigni. ita tamen ꝙ allegantes metum huiuſmodi habeant in ip̄ius metus allegatione exprimere ſpeciem ⁊ qualitatem dicti metus ⁊ iurare ſolenniter ꝙ met⁹ taliter allegatus ſit verus ⁊ cre-

Seſſio XXXIX

dunt ſe ipſum poſſe pꝛobare ⁊ ꝙ per maliciam ſeu calumniã hu-
iuſmodi metum non ꝓponunt: nec vltra ꝓximum futurum conci-
lium nullo modo poſſit differri allegatio dicti metus. Teneãtur
inſuper poſtq̃ ſe trãſtulerint ⁊ metum allegauerint modo pꝛedi-
cto ꝓuocare ſic electum ad concilium. qđ cõcilium ſi vltra annũ
pendeat a die pꝛouocationis intelligatur ad annum vt ſupꝛa ipo
iure terminus bꝛeuiatus. Et nihilominus electus ipe ſub penis
pꝛedictis et cardinales pꝛouocãtes ſub pena amiſſionis cardina
latus ⁊ omniũ beneficiorũ ſuoꝛum quaꝫ ipo facto incurrãt infra
menſem a die pꝛouocationis concilium ipm vt ſupꝛa dicit᷑ indi-
cere ⁊ publicare ⁊ q̃citius poterũt intimare. ac cardinales ipi ce
teriqꝫ electoꝛes ad locum concilij tempoꝛe conuenienti perſona-
liter ſe transferre et vſq; ad finem cauſe expectare. teneantur quo-
qꝫ pꝛelati ceteriqꝫ vt ſupꝛa ad conuocationem cardinalium tm̄ ſi
foꝛte ſic electus cõuocare ceſſaret accedere qui ſic electus in con-
cilio ipo non pꝛeſideat q̇nimo ſit a termino inijciãdi concilij ipo
iure ab omni adminiſtratione ꝑapat' ſuſpenſus: nec ſibi a quoq̃
ſub pena fautoꝛie ſciſmatꝭ quomodolibet obediat᷑. Et ſi infra an-
num ante diem in dicti concilij contingant ſupꝛadicti caſus vide
licet ꝙ plures gerant ſe pꝛo papa vel ꝙ vnus per metum vel im-
pꝛeſſionem eligatur cenſeantur ipo iure tam ſe gerẽtes pꝛo papa
q̃ electus per metum ſeu impꝛeſſionem. et cardinales ad dictum
concilium pꝛouocati teneant᷑qꝫ in ipo concilio comparere perſo-
naliter cauſam exponere: ⁊ iudicium concilij expectare. Sꝫ ſi di-
ctis caſibus occurrentibus cõtingat foꝛte caſus aliquis quo ne-
ceſſariũ ſit locum concilij mutare: vt obſidionis guerre aut peſtꝭ
vel ſimilis. teneãtur nihilomin' tam omnes ſupꝛadicti q̃ om̄es
pꝛelati ceteriq; qui ad concilium ire tenentur ad locum ꝓximio-
rem vt pꝛemittit᷑ qui ſit habilis ad cõciliũ cõuenire. Poſſitq; ma
ioꝛ pars pꝛelatoꝛum qui infra menſem ad locum certum declina
uerint illum ſibi ⁊ alijs pꝛo loco concilij deputare. Cõciliũ auteꝫ
vt ꝓfertur conuocatum ⁊ cõgregatuꝫ de huiuſmodi ſciſmatꝭ cau
ſa cognoſcens: ⁊ in contumacia electoꝛum ſeu gerentiũ ſe pꝛo pa
pa vel cardinalium ſi foꝛte venire neglexerint litem dirimat atqꝫ
cauſam diffiniat ac culpabiles in ſciſmate pꝛocurando ſeu nutri
endo vel in adminiſtrando ſeu obediẽdo ⁊ adminiſtrantibꝰ fauẽ-

do ſeu contra interdictum ſuperius eligendo: vel calūnioſe alle-
gando: metum etiā vltra predictas penas cuiuſcūqȝ ſtatus grad⁹
aut preeminentie exiſtant eccleſiaſtice vel mundane ſic puniat vt
vindicte rigor luceat ceterꝫ in exemplū. Ut autē met⁹ ſeu impreſ-
ſionis moleſtia in electione pape eo formidoloſi⁹ euiteẜ quo toti
chriſtianitati lamentabilius eorum incuſſio ſeu factio ꝑpetratur
vltra predicta duximus ſpecialiter ſtatuendū ꝙ ſi quis huiuſmo
di metum vel impreſſionem aut violentiā electoribꝫ ipis aut ali-
cui ipſorū in electione pape intulerit ſeu fecerit aut fieri procura-
uerit: vel factum ratum habuerit: aut in hoc conſiliū dederit vel
fauorē, faciētes ſciēter receptauerit vel defenſauerit: aut negligēs
in executione penarum inferius nominatarū extiterit: cuiuſcūqȝ
ſtatus gradus aut ꝑeminentie fuerit, etiam ſi impiali regali pōti-
ficali vel alia quauis eccl'iaſtica aut ſeculari ꝑfulgeat dignitate:
illas penas ipo facto incurrat q̄ in ꝯſtitutione felicis recordatio
nis Bonifacij pape octaui q̄ icipit felicis, ꝯtineẜ illiſqȝ effectuali
ter puniaẜ. Ciuitas ꝓo qđ abſit etiā ſi vrbs romañ. fuerit ſeu alia
queuis vniuerſitas q̄ talia facienti auxiliū vel ꝯſiliū dederit aut
fauorē vel infra mēſem ſaltē taliter delinquentē ꝓut tanti facino-
ris enormitas exegerit ꝛ facultas ei affuerit nō duxerit puniēduꝫ
eo ipo eccl'iaſtico ſubiaceat iterdicto. Et nihilomin⁹ ꝑter dictam
vrbē pōtificali vt ſup̄ eo ſit dignitate priuat⁹ non obſtañ. priuile-
gijs qbuſcūqȝ. Uolumus inſup ꝙ i fine cuiuſlibet generalis cō-
cilij hoc decretū ſolēniter publiceẜ necnō quādocūqȝ et vbicūqȝ
romañ. pontificis electio iminebit facienda ante ingreſſum con-
clauis legaẜ ꝛ publice intimetur.

Forma de profeſſione pape facienda.

Quāto romanus pōtifex eminētiori inter mortales fun-
gitur poteſtate: tanto clarioribus ipm decet ful-
ciri vinculis ꝛ ſacramentorū eccleſiaſticorū obſeruādis ritibꝫ alli
gari: ea ꝓpter vt in futurum romañ. pontificibus in ſue creationis
primordijs ꝛ ſingulari ſplendore luceat plena fides: ſtatuimus ꝛ
ordinamus ꝙ deinceps quilibet in romañ. pontificem eligēdus
anteqȝ ſua electio publiceẜ coram ſuis electoribus publice cōfeſ-
ſionem ꝛ profeſſionem faciat infra ſcriptas.

Seſſio XXXIX

In nomie ſācte et indiuidue trinitatis patꝛꝫ ꝛ filij ꝛ ſpiritusſancti amē. Anno a natiuitate do-
mini. M. ꝛc. Ego. N. electus in papam omnipotenti deo cuiꝰ ec
cleſiam ſuo p̄ſidio regendam ſuſcipio: ꝛ beato petro apoſtoloꝝ
principi: corde ꝛ ore profiteoꝛ q̄diu in hac fragili vita conſtitutꝰ
fuero me firmiter credere ꝛ tenere ſanctā fidem catholicā ſm̄ tra
ditiones apoſtoloꝝ̄ generaliū conciliorū et aliorum ſanctorum
patrum: maxime autem ſanctorū octo conciliorū vniuerſaliū vi-
delicet primi Niceni. ſecūdi Cōſtātinopolitani. tertij Epheſini.
quarti Calcedoneñ. quinti ꝛ ſexti Cōſtantinopolitaneñ. ſeptimi
item Niceni. octaui quoqꝫ Conſtātinopolitañ. necnō Lateranñ.
Lugduneñ. ꝛ Vieneñ. generaliū etiam conciliorū. Et illam fidē
vſqꝫ ad vnam apicem īmutilatā ſeruare. et vſqꝫ ad animam ꝛ ſan
guinē defenſare ꝛ predicare. ritum quoqꝫ pariter ꝛ ſacramentorū
catholice eccl'ie traditū canonice omnimode ꝓſequi ꝛ obſeruare.
Hāc aūt ꝓfeſſionē ꝛ ꝯfeſſionē meā ꝑ notariū ſcriniariū ſancte ro
mane eccl'ie me iubente ſcriptam ꝓpria manu ſubſcripſi ꝛ tibi om
nipotenti deo pura mente ꝛ deuota ꝯſciētia ſuꝑ tali altari ꝛc. ſin-
ceriter offero in p̄ſentia talium ꝛc. Datū ꝛc.

Ne prelati transferantur inuiti.

Cū ex prelatorū tranſlatiōibus eccleſie ipſe de quibus transferunt plerunqꝫ
grauibus in ſpūalibus ſubiaceant diſpendijs ꝛ iacturis. Prela-
ti quoqꝫ nōnunqꝫ iura ꝛ libertates eccl'iaꝝ ſuarū tranſlatiōis for
midine non adeo ſolerter vt alias proſequant̄ ne ad importunita
tem quorundaꝫ que ſua ꝛ non que ieſu chriſti q̄rentiū romañ.
pontifex forſan vt homo facti neſcius in huiuſmodi circūueniat̄
aut alias leuiter īclinetur p̄ſentibus: ſtatuimus ꝛ ordinamus in-
uitorum epiſcopoꝝ ꝛ ſuperiorū tranſlationes abſqꝫ magna ꝛ ra-
tionabili cauſa que vocata ꝑte cognita fuerit ꝛ deciſa de conſilio
ſancte romane eccleſie cardinaliū vel maioris ꝑtis eorūdeꝫ et cū
ſubſcriptione de cetero fieri nō debere. inferiores ꝓo vt abbates
aliqꝫ ꝑpetuo beneficiati inuiti abſqꝫ iuſta ꝛ rationabili cauſa cog
nita inuiti amoueri ſeu priuari non debeāt. Adijcientes ꝙ in mu
tationibus abbatum ſubſcriptio cardinaliuꝫ interueniat ſicut in

epīs eſt p̄miſſum ſaluis conſtitutiōib9 conſuetudinibus ⁊ priui-
legijs eccleſiaꝝ monaſteriorum ⁊ ordinū quorūcunq̃.

De ſpolijs ⁊ ꝓcurationibus.

Cum per papam facta reſeruatio ⁊ exactio et ꝑceptio
ꝓcurationū ordinarijs ⁊ alijs inferioribus
p̄latis debitaꝝ ratione viſitationis necnō ⁊ ſpoliorum decedētiū
prelatorum aliorūq; clericorum grauia eccleſijs monaſterijs: et
alijs beneficijs eccleſiaſticiſq̃ ꝑſonis afferāt detrimēta. p̄ſenti de
claramus edicto rationi fore cōſentaneū ⁊ reipublice accōmodū
tales per papam reſeruatiōes ac ꝑ collectores ⁊ alios auctorita-
te aplica deputatos ſiue deputandos exactiones ſeu ꝑceptiōes
⁊ de cetero nullo modo fieri ſeu attēptari q̄nimo ꝓcuratiōes hu
iuſmodi ac quorūcūq; p̄latorum cardinalium etiam vel ipi9 pa-
pe familiarium officialium ⁊ aliorum quorūuis clericorū in cu-
ria romañ. vel extra vbicūq; ⁊ quādocūq̃ decedentiū ſpolia ſeu
bona eorū mortis tēpore reperta plene ⁊ libere ꝑtineant illis ⁊ ꝑ
illos recipiant quibus alias p̄fatis reſeruationibus mādatis et
exactionibus ceſſantibus competerent ⁊ ꝑtinere deberent p̄latis
etiam inferiorib9 ⁊ alijs huiuſmodi ſpolioꝝ exactiones p̄ter ⁊ ꝯ
iuris cōmunis formā fieri interdicim9 Cōſtitutione tñ felicis re-
cordationis Bonifacij pape octaui que incipit preſenti, ſuꝑ hoc
edita ſpecialiter in ſuo robore duratura.

Poſt hec autem venerabilis vir magiſter Petr9 de Lombur-
ga legit decretum tenoris ſubſequentis.

Poteſtas diffiniendi poſſeſſoriū
cauſe epiſcopatus Cumañ.

Sacroſancta et generalis ſy-
nodus Conſtañ. vniuerſalem dei eccleſiam rep̄ſentans venerabi
libus fratribus Placeñ. Piſtorieñ. et Vaureñ. epiſcopis quos
alias ad audiendū cauſam ⁊ cauſas ac querelas ad nos deuolu
tas ſeu deductas ⁊ deuoluendas ſeu deducendas: deputauimus
etiā eccleſiaꝝ cathedraliū vſq̃ ad diffinitiuā ſententiaʒ excluſiue
quā in cauſis ipaꝝ eccleſiaruʒ cathedraliū nobis reſeruauim9 vt
cauſam ſuꝑ poſſeſſorio iudicio eccleſie Cumañ. et ꝑtinētibus ad
eandem inter venerabileʒ fratrem Anthoniū epiſcopū Cumañ.

agentem ex vna et dilectos eccleſie filios canonicos ⁊ capituluꝫ ⁊ fratrem Franciſcum de Crinellis ordinis minoꝝ pro electo di cte eccleſie ſe gerentem defendentes partibus coram altera q̄ co ram ipſis pendet indeciſa habentes ſtatuꝫ cauſe huiuſmodi pro ſufficiēter expreſſe ac nō valētes diuerſis occupati negocijs fina li deciſioni eiuſdē intēdere finali ſententia vocatis ſecum aliqui bus terminare valeant plenā concedimus facultatem.

Quib⁹ ſic lectis dn̄s Johes epiſcopus Hoſtien̄. preſidēs no mine totius concilij reſpondit per verbum:placet.

Seſſio quadrageſima.

d Je ſabbati.xxx.ſupradi cti menſis octobris fuit celebrata generalis ſeſſio ī ma iori eccl'ia Conſtan̄. Pro cuius q̇dem ſeſſionis ītrodu ctione reuerēdiſſim⁹ pater domin⁹ Jordan⁹ ep̄s Alban̄.ſācte ro mane eccl'ie cardinalis de Urſinis vulgariter nūcupatus miſſā de ſpūſancto celebrauit. Reuerēdiſſim⁹ ꝓo dn̄s Johānes epiſco pus Hoſtien̄.ſancte romane eccl'ie cardinalis ⁊ vicecācellarius pontificalibus indutus hmōi ſeſſioni p̄ſedit. Lectiſqꝫ letanijs et alijs orationib⁹ in ſeſſionibus legi ſolitis reuerēdiſſimus pr̄ dn̄s Guilhelmus tituli ſancti Marci cardinalis quedam decreta pu blice legit ſub his verbis.

Reformationes fiende per papam vna cum concilio anteq̄ꝫ concilium diſſoluatur.

Sacroſancta generalis ſyno dus Conſtan̄.in ſpūſancto legitime ɔgregata vniuerſalē eccl'iam rep̄ſentans ſtatuit ⁊ decernit q̄ futurus roman̄.pōtifex ꝑ dei gra tiam de ꝓximo aſſumēdus cū hoc ſacro cōcilio vel deputādis ꝑ ſingulas nationes debeat reformare eccleſiam in capite .et curiā romanam ſ̄m equitatem ⁊ bonum regimen eccleſie anteq̄ꝫ h̄ con cilium diſſoluatur ſuꝑ materijs articulorū alias ꝑ nationes in re formatorio ablatoꝝ qui ſequūt. Primo d̄ numero qualitate ⁊ na tione dominoꝝ cardinaliū. Item de reſeruationib⁹ ſedis apl'ice.